

על שלשה [עשר] ואין מגיעות לארבעה עשר אלא י"ג ושליש כדפרי': אמר רב פפא בבור רחב ח' כ"ע ל"פ דלא בעינן פשוטין אפי' לר"מ דכי מרחיק כדי ראשה ורובה של פרה דהיינו ב' אמות מכל רוח נמצא החלל שבין המחיצות י"ב אמה והפסין רחבן אמה לכל רוח זה כנגד זה נמצא בין פס לפס י' אמות ור"מ בהכי שרי. בבור רחב י"ב אמה כ"ע ל"פ דבעינן פשוטין דכי מרחיק שתי אמות מכל רוח יש חלל המחיצה ט"ז אמה ומהן ב' אמות עומד הרי בין זה לזה י"ד אמות ור"י לא שרי אלא י"ג אמות ושליש ובעי פשוטין אפי' לר"י כי פליגי בבור שהוא רחב יותר משמונה ואינו רחב י"ב אמות לר"מ בעינן פשוטין לר"י לא בעינן פשוטין וקיי"ל לקמן בפ' מי שהוציאוהו ר"מ ור"י הלכה כר"י הלכך בעינן שלא יהא פרוץ בין הפסין יותר מי"ג אמה ושליש אמה אבל אם יש י"ג אמה ושליש אמה בין הפסין ה"ז כשר ואין רשאי להקריב לבאר את הפסין אלא שתי אמות [אבל פחות משתי אמות] אסור לו להשקות שם לבהמתו דילמא ממשיך אחר פרתו וממשיך לדוולא חוץ למחיצה וקא מפיק מרה"י לר"ה:

[ב] תנן התם לא יעמוד אדם ברה"י וישתה ברה"ה ברה"ה וישתה ברה"י אא"כ מכניס ראשו ורובו למקו' ששות' גבי אדם הא קאמרינן דבעי' ראשו ורובו. גבי בהמה מאי מי בעינן ראשה ורובה או לא. היכא דנקט מנא ולא נקיט לה לצאורה באפסר שלא תוכל לעקם ראשה לחוץ. לא תבעי לך דבעי' ראשה ורובה דודאי חיישינן שמא תעקם ראשה ויוציא זה הכלי לאחריה. כי תבעי לך היכא דנקט מנא ונקיט לה מי בעינן ראשה ורובה או לא. ת"ש ובלבד שתהא פרה ראשה ורובה בפנים ושותה מאי לאו דנקיט מנא ונקיט לה ואפ"ה בעינן ראשה ורובה בפנים לא דנקט מנא ולא נקט לה. וכי לא נקט לא מי שרי. לאחוז הכלי בפסי ביראות ואע"ג דעשויין כתקנן (שהפכה) [שהפרה] ראשה ורובה בפנים. והתניא לא ימלא אדם מים ויתן לפני הבהמה שיאחוז הכלי בידו בעוד שהיא שותה. אבל ממלא הוא ושופך והיא שותה מאליה. ולקמן בשמעתין מיתניא גבי פסי ביראות וע"כ בדלא נקיט הוא לה דאי נקיט לה ואפ"ה אסור למה הצריכו ראשה ורובה בפנים אלא פשיטא בדלא נקט לה ומתני' דשרי בדנקיט לה וקתני ראשה ורובה [בפנים] וש"מ אע"ג דנקיט למנא ונקיט לה אפ"ה בעינן שתהא ראשה ורובה בפנים לעולם אימא לך מתני' דנקיט מנא ולא נקיט לה ולהכי בעינן ראשה ורובה בפנים וברייתא הא אתמר עלה אמר אביי דלאו בבהמה [העומד] ברה"ר וראשה ורובה בין הפסין עסקי' אלא בבהמה העומדת בבית עסקין וחלונות פתוחות לר"ה ואבוס מתוקן לפניה ברה"ר גבוה י' ורוחב ד' דהוי רה"י ונותנין לה תבן ומספוא מרה"י וראש האיבוס נכנס לבין הפסין ואשמעינן דלא ימלא מן הבור ויגביה הדלי על ראש האיבוס וילך דרך רה"ר ויטלטל הדלי על ראש האיבוס לפני הבהמה אע"ג דקיי"ל עומד אדם ברשות

הרבים ומטלטל ברשות היחיד בהמוצא תפילין הכא ע"ג האיבוס בעומד ברה"ר אסור דילמא כי בעי לאנוחי דלי על ראש האיבוס חזי ליה לאיבוס דמקלקל בראשו שברה"ר ואינשי ודרי לדולא בהדיה ומורידו לארץ מן האיבוס ומניחו ברה"ר וקא מפיק מבין הפסין לר"ה הלכך לא יניחנו ויטלנו אלא שופך על האיבוס והמים הולכים עד הבהמה מאליה. ל"א אמר אביי הכא באיבוס העומד וכו' ובהמה עומדת ברה"ה אצל בין הפסין ואוכלת בו ואשמעי' תנא דלא ימלא הדלי ויתן בראש האיבוס של בין הפסין ויאחזנו והיא שותה דילמא חזי ליה לאיבוס דמקלקל בראשו אחר שברה"ר וילך שם עם הדלי שבידו ויצא מתוך הפסין דרך רה"ר הלכך שופך לפניו דא"נ חזי לאיבוס דמקלקל ואויל התם כי לא נקיט מידי בידה דלידריה דהא כי שופך לפניו המים מניח הדלי לשם וליכא מידי בידה. ופרכי' וכה"ג מי מחייב והא"ר ספרא א"ר אמי א"ר יוחנן המפנה חפצים מזוית לזוית ונמלך עליהם והוציאן פמור שלא היתה עקירה משעה ראשונה לכך דילמא הדר מעייל להו לאיבוס לבתר דאנחיה וקא עקר ליה מרה"ה לרה"י. ונראה בעיני דהלכתא כהלכתיה דאביי ולית הלכתא כסוגייתיה. הלכת' כהלכתיה דבאבוס העומד ברה"ה גבוה י' ורוחב ד' וראשו אחד נכנס לבין הפסין שלא ימלא אדם מים ויתן לפני בהמתו ויאחוז הכלי בידו בעוד שהוא שותה אבל ממלא הוא ושופך והיא שותה מאליה וכשני הלשונות שפירש"י תרויהו איתנהו. ולית הלכתא כסוגייתיה דמוקי לברייתא בכה"ג. דדחיק' מילתא לשנויה בהכי אלא מתני' דנקט למנא ונקיט לה ואפ"ה בעינן ראשה ורובה בפנים ותו דע"כ בעייתון לא אפשיטא והואיל ואיכא למיחש לה בעינן ראשה ורובה בפנים כי תבעי לך היכא דנקט מנא ולא נקט לה אי סגי לה בראשה ורובה אי לא וללישנא קמא פשיטא לן דסגי לה בראשה ורובה ואית לן למיחש לאיכא דאמרי ולהחמיר הואיל ולא אפשיט ולא שרינן כלל עד דנקט למנא ונקיט לה וראשה ורובה [בפנים]. וה"ר משה מיימון כתב מותר להקריב ד' הזויות הללו לבאר והוא שתהיה פרה וראשה ורובה בפנים מן הפסין ושותה ואע"פ שלא יאחוז ראש הבהמה עם הכלי שבו המים הואיל וראש' ורובה בפנים מותרת ואפי' לגמל עב"ל ואין נר' בעיני אלא כדפרישית נראה בעיני הלכה למעשה:

[ג] בעי' מניה אביי מרכה יותר משלש עשרה אמה ושליש לר' יהודה. דלא אידכר פשוטין וקיי"ל נמי כותיה מהו פשוטין דוקא עדיפי ליה ומרוחקין מן הדיומדין י"ג אמות למיהוי הכיזא בני בנינו או הארכת דיומדין. דהכי עדיף דלא ליתי אוירא דהאי גיסא ודהאי גיסא ויבטליה. א"ל תניתיה כמה הן מקורבין כדי ראשה ורובה של פרה וכמה הן מרוחקין אפי' כור או כוריים ר' יהודה אומר בית סאתים מותר יתר מבית סאתים אסור אמרו לו לר"י אי אתה מודה בדיר וסהר ומוקצה וחצר שאפי' בית